

ISTORIE
CONTEMPORANĂ

Ion Mihai Pacepa (n. 28 oct. 1928), ale cărui cursuri („Spionajul tehnico-științific“) și articole („Propaganda Redux“, *The Wall Street Journal*, 2007) au devenit obiect de studiu în școlile forțelor armate ale SUA, și-a început cariera militară în România. În 1951, după ce a absolvit Facultatea de Chimie Industrială, a fost încadrat ca locotenent în Securitate; după patru ani a ajuns șef de serviciu la Direcția a IV-a de contraspiionaj, iar din ianuarie 1956, șef al rezidenței de spionaj din RFG. A fost prim-adjunct al directorului DIE între anii 1966 și 1972. A fost numit consilierul lui Ceaușescu pentru securitate și dezvoltare tehnologică, funcție pe care a deținut-o din 1972 până în iulie 1978. În același timp, a fost secretar de stat la Ministerul de Interne – Consiliul Securității Statului. În august 1974, a fost avansat la gradul de general-locotenent. În iulie 1978, aflându-se în Germania Federală, Ion Mihai Pacepa a solicitat azil politic președintelui SUA Jimmy Carter, iar la 28 iulie un avion militar american l-a adus la Washington. La acea dată, era șef al Casei Prezidențiale a României. A fost și continuă să fie cel mai înalt oficial din blocul sovietic care a cerut azil politic într-o țară NATO. În următorii zece ani, generalul Pacepa a colaborat cu guvernul SUA în diferite operațiuni împotriva serviciilor de spionaj ale blocului sovietic. Autoritățile americane au apreciat – într-o scrisoare publică – activitatea sa din această perioadă ca fiind „o unică și importantă contribuție adusă Statelor Unite“. În noiembrie 1987, generalul Pacepa a publicat în SUA *Orizonturi roșii*, prima carte occidentală care a descris viața la curtea unui dictator comunist și pe care Editura Humanitas a republicat-o, într-o ediție îmbogățită cu noi dezvăluiri, în 2010. În 1993, a publicat *Moștenirea Kremlinului*, iar în 1999 trilogia *Cartea Neagră a Securității*. În 2007 a apărut în SUA, tot sub semnătura sa, *Programmed to Kill: Lee Harvey Oswald, the Soviet KGB and the Kennedy Assassination*. Generalul Pacepa publică frecvent în ziare și săptămânale occidentale, precum *The Wall Street Journal*, *The Washington Times*, *The Los Angeles Times*, *National Review*, *The American Spectator*, *L'Express*. În iunie 2009 a publicat, la Editura Humanitas, o carte de confesiuni, *Față în față cu generalul Ion Mihai Pacepa*, rezultat al primului interviu pe care l-a acordat, după 31 de ani, unui jurnalist român (Lucia Hossu Longin). Ultima sa carte, *Disinformation*, apărută în 2013, a făcut senzație în Statele Unite ale Americii.

ION MIHAI PACEPA
MOSTENIREA
KREMLINULUI

Rolul spionajului în sistemul
comunist de guvernare

 HUMANITAS
BUCUREȘTI

Seria „Istorie contemporană“ este coordonată de
Cristian Vasile și Vladimir Tismăneanu

Redactor: Cătălin Strat
Coperta: Angela Rotaru
Tehnoredactor: Manuela Măxineanu
DTP: Andreea Dobreci, Dan Dulgheru

Tipărit la Monitorul Oficial R.A.

© HUMANITAS, 2013

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
PACEPA, ION MIHAI
Moștenirea Kremlinului. Rolul spionajului în sistemul
comunist de guvernare / Ion Mihai Pacepa. Ed. a 2-a, rev. –
București: Humanitas, 2013
ISBN 978-973-50-3485-6
351.746.1

EDITURA HUMANITAS
Piața Presei Libere 1, 013701 București, România
tel. 021/408 83 50, fax 021/408 83 51
www.humanitas.ro

Comenzi online: www.libhumanitas.ro
Comenzi prin e-mail: vanzari@libhumanitas.ro
Comenzi telefonice: 0372 743 382 / 0723 684 194

*Celor uciși și persecutați
sub comunism, cu speranța
că omenirea nu va mai fi
niciodată terorizată
de state polițieneste.*

Cuprins

<i>Notă asupra ediției</i>	9
Cuvânt retroactiv	15
În loc de prefață	19
1. Punere în scenă	23
2. Racolat de Securitate	37
3. Operația „Gayaneh“	48
4. Sovietizarea Europei de Est	64
5. Falsificarea istoriei	81
6. Statul ca operație informativă la scară națională	102
7. Sora cea mică a PGU	119
8. Hrușciiov declară război tehnologic capitalismului	139
9. Scurtă istorie a spionajului industrial sovietic	150
10. Pasiunea lui Dej pentru spionajul industrial	164
11. Limitele toleranței PGU	177
12. Ritualul succesiunii la tronul comunist	194
13. O economie bazată pe spionaj industrial	202
14. Protejarea dictatorului comunist	217

15. Promovarea dictatorului pe plan internațional	234
16. Destabilizarea capitalismului	248
17. Promovarea terorismului internațional	258
18. Răzbunarea hoției	269
19. Procurarea de valută pentru dictator și dictatura sa	283
20. Déjà vu	298
21. Planul „Dnestr“	310
22. „Noul“ KGB	329
23. <i>Quo vadis?</i>	337

Cuvânt retroactiv

România și Rusia sunt singurele țări în care trecerea de la comunism la democrație s-a făcut cu vărsare de sânge. John Lukacs, unul dintre cei mai cunoscuți istorici americani contemporani, explică acest fapt prin izolarea geografică a celor două țări. În viziunea sa, Rusia și România nu aparțin Europei. „Barocul, Renașterea, Iluminismul, toate aceste epoci care au civilizat Europa, nu au existat în Rusia, România, Moldova, Oltenia, Valahia, Basarabia“, explică Lukacs. Faptul că zeci de mii de luptători împotriva comunismului încă nu fuseseră reabilitați în Rusia și România a fost un alt motiv care l-a determinat pe Lukacs să traseze frontiera politică a Europei la granița de vest a României.

Mă număr printre admiratorii lui Lukacs, a cărui expertiză se extinde de la radicalismul neoconservator până la istoria psihologică recentă, dar i-am combătut viguros această teză. Așa s-a născut *Moștenirea Kremlinului*, a cărei istorie agitată a fost cunoscută până acum doar de o mână de oameni.

România în care m-am născut a fost un teritoriu al democrației și culturii europene – Bucureștiul era supranumit „Micul Paris“. Gheorghe Șincai, fondatorul

a peste 300 de școli în limba română, ocupă un loc de cinste în panteonul ilumiștilor europeni, alături de Voltaire, Diderot și Herder. Nicolae Bălcescu, exponentul Revoluției din 1948, era animat de spiritul revoluției din Paris din același an. Iar George Enescu, Constantin Brâncuși și Traian Vuia, exponenți ai muzicii, artei și, respectiv, științei europene, s-au născut în România. În 1945, această Românie a fost însă cotropită de un gigant feudal care a transformat-o într-o *samoderjavie*, o autocrație de inspirație rusească, în care puterea este păstrată cu ajutorul poliției politice.

„Generali ai Gărzii Republicane a Iraqului, urmați-mi exemplul. Întoarceți armele împotriva tiranului!“ suna îndemnul pe care l-am făcut foștilor mei colegi din Iraq la 22 martie 2003, la trei zile după ce Statele Unite au declanșat războiul împotriva tiraniei lui Saddam Hussein. „Faceți ce am făcut eu. Abandonați-l pe tiran. Expuneți crimele sale împotriva umanității, așa cum eu am expus crimele comise de Ceaușescu. Capturați-l pe tiran, așa cum colegii mei români l-au capturat pe Ceaușescu în decembrie 1989, când a încercat să scape de valul revoluționar. Saddam Hussein trebuie să plătească pentru crimele comise tot așa cum a plătit Ceaușescu – cu viața.“*

Apelul meu a fost doar una dintre picăturile de apă care s-au transformat în avalanșa care a măturat tirania lui Saddam Hussein, tot așa cum *Orizonturi roșii* a fost una dintre picăturile de apă acumulate în

* Ion Mihai Pacepa, „Do As I Did: an open letter to Saddam Hussein’s generals“, în *National Review Online*, 22 martie 2003. Disponibil la: <http://www.nationalreview.com/articles/206280/do-i-did-ion-mihai-pacepa> (accesat pe 1 septembrie 2013).

torentul care a spălat plaiurile României de ereziile ceaușismului.

România de azi este o democrație modernă, cu servicii de informații și contrainformații de tip occidental, compatibile cu statutul României de membru al NATO și al Uniunii Europene. O nouă generație de intelectuali români se străduiește acum să dărâme ultimele bariere ridicate de comuniști între România și restul lumii, precum și între români, și să dea țării o nouă identitate națională. În această nouă Românie, oameni ca Virgil Măgureanu, unul dintre eroii de seamă ai cărții *Moștenirea Kremlinului*, arată a oameni normali numai în comparație cu Ceaușescu și alți dinozauri comuniști. E bine însă să-i cunoaștem.

Gen.-lt. (r) Ion Mihai Pacepa
SUA, octombrie 2013

În loc de prefață

La sfârșitul anului 1992, am făcut o vizită în fosta Republică Democrată Germană și m-am întors copleșit. În doar doi ani de la crearea uniunii economice cu RFG (1 iulie 1990), rețeaua de întreprinderi comerciale de stat de la orașe și sate fusese complet eradicată și înlocuită cu magazine particulare, ale căror vitrine și rafturi nu difereau de cele din fosta Germanie de Vest. Majoritatea locuințelor și apartamentelor proprietate de stat fuseseră deja vândute particularilor. Treuhand, noul minister federal însărcinat cu privatizarea economiei, vindea în medie 20-25 de întreprinderi industriale de stat est-germane în fiecare zi. Până la 31 iulie 1992 fuseseră privatizate 8 781 de asemenea unități, pentru care cumpărătorii (firme germane, americane, franceze, italiene și japoneze) au plătit 20,1 miliarde de dolari, ce au fost imediat investiți în modernizarea orașelor, satelor și autostrăzilor din fosta RDG. Noii patroni ai acestor foste întreprinderi de stat creaseră 1,26 milioane de locuri de muncă remunerate la nivelul salariilor din fosta Germanie de Vest, printre cele mai ridicate din lume.

„Cum ați atras tot capitalul ăsta?“, l-am întrebat pe cel ce mi-a organizat vizita, un vechi prieten din

RDG, care cu mulți ani înainte se refugiase în Berlinul de Vest și devenise membru al Senatului.

În loc de răspuns, bunul meu prieten m-a invitat în mașina lui și, după câțiva kilometri pe fosta Stalin (acum Frankfurter) Allee, a virat la stânga într-un fel de Drumul Taberei și a oprit în fața unei clădiri gri, de patru etaje, pe fațada căreia scria cu vopsea roșie și neagră: SECURITATE VERRATER. Era Normannenstrasse 22, sediul fostei poliții politice a RDG, odioasa Stasi, în care fusesem de multe ori cu ani înainte. Una dintre clădirile fostului complex al Stasi era acum un muzeu plin ochi cu tehnică de supraveghere a populației, mijloace de spionaj și dosare operative a căror existență fusese până de curând atât de secretă, încât simpla lor pomenire era considerată înaltă trădare. O alta, care are 200 de kilometri de rafturi pline cu dosare, era înșesată de oameni veniți să-și vadă dosarele personale întocmite de Stasi. Restul de 42 de clădiri ce aparținuseră Stasi fuseseră vândute companiilor particulare.

„În octombrie 1989, când a căzut zidul Berlinului, noua conducere a RDG a încercat să salveze Stasi dându-i un nou nume“, mi-a spus prietenul meu. „O lună mai târziu însă Stasi a fost abolită, iar cei 90 000 de ofițeri ai ei trecuți în rezervă. Prin asta am smuls din glia țării rădăcinile dictaturii de tip sovietic și ale ereziei sale economice, pe care Stasi, nu partidul sau marxismul, le-a menținut la putere. De pe o zi pe alta, fosta RDG a devenit o țară eliberată de teroare și de groaza reîntoarcerii la un stat polițienesc. Nimeni nu mai vorbește în șoaptă sau prin semne și nimeni nu mai scrie scrisori în parabole; fostele centre de interceptare

a telefoanelor și cenzura poștală au fost desființate, iar clădirile în care se aflau au fost vândute unor companii private. Oamenii de afaceri din țară și străinătate nu se mai tem că interlocutorii lor pot fi ofițeri acoperiți ai Stasi și sunt acum convinși că secretele lor tehnologice nu vor mai fi furate.

Această eradicare, a conchis prietenul, împreună cu talentul tehnic și tenacitatea germanilor, este cheia minunii noastre economice.“

România nu are avantajul unic al uniunii economice și politice cu una dintre cele mai prospere țări ale lumii. În decursul istoriei sale agitate, poporul român și-a dovedit însă cu prisosință atât talentul, cât și tenacitatea. Sunt ferm convins că făclia aprinsă de eroii pe care Securitatea i-a ucis în glorioasele zile ale lui Decembrie 1989 nu se va stinge până când acea poliție politică cu care am fost blagosloviți de Kremlin nu va fi transformată, ca și Stasi, într-un muzeu al democrației și libertății. După cum sunt absolut sigur că o Românie eliberată de aceste sinistre organizații, ce pot crea oricând un alt Ceaușescu, va deveni un puternic magnet ce va atrage entuziast suport internațional, stabilitate socială și prosperitate economică.

Nu mă îndoiesc că, scăpați de această odioasă moștenire a Kremlinului, vom fi capabili să creăm propria noastră minune economică: un Wirtschaftswunder românesc.

Ion Mihai Pacepa
18 martie 1993

CAPITOLUL 1

Punere în scenă

Pe 28 iulie 1978, când am primit azil politic în Statele Unite, mai aveam exact trei luni până să împlinesc vârsta rotundă de cincizeci de ani și singurul meu regret a fost că am amânat acel pas fără întoarcere an după an. Până în acea memorabilă zi am fost șeful adjunct al Departamentului de Informații Externe al României* (serviciul național de spionaj, cunoscut și ca DIE), secretar de stat în Ministerul de Interne și consilier pentru securitate națională și dezvoltare tehnologică al președintelui țării, Nicolae Ceaușescu.

Totul a început în 1972, când, ajungând în vârful piramidei birocratice românești, am realizat fără echivoc că sistemul comunist de guvernământ era o escrocherie politică, care nu putea aduce țării nimic altceva decât faliment economic, social și moral. În acel an m-am hotărât să rup cu comunismul pentru totdeauna, de îndată ce fiica mea, Dana, va absolvi universitatea și va fi în măsură să-și asigure existența. Trecerea la fapte s-a dovedit însă dificilă. Când Dana s-a aflat, în

* Serviciul român de spionaj s-a numit Direcția de Informații Externe până în 1973, când a devenit Departamentul de Informații Externe, constituit prin Decretul prezidențial nr. 363 din 23 iunie 1973.

sfârșit, pe picioarele ei, ideea că s-ar putea să n-o mai revăd și gândul că nu o să mai pot îngenunchea la mormântul părinților mei mi-au înmuiat fermitatea. Ideea că Ceaușescu mă va condamna la moarte și că va ordona Securității să mă asasineze în secret și să distrugă orice semn ce va putea aminti că a existat cândva un general Pacepa nu a fost, de asemenea, de natură să mă încurajeze. În sfârșit, teama de a începe viața de la zero într-o țară străină, la o vârstă când mulți oameni se pregătesc de pensionare, a fost alt factor care m-a făcut să-mi amân decizia de pe o zi pe alta.

Până la urmă tot Ceaușescu mi-a dat imboldul decisiv. În iulie 1978, el a hotărât să înființeze Casa Preșidențială a României – o instituție concepută după modelul Casei Albe americane, dar având atribuții mult mai largi – și să mă însărcineze cu conducerea ei. Ideea lui Ceaușescu era ca această nouă structură să conțină: Protocolul de Stat, responsabil cu pregătirea vizitelor președintelui în străinătate și primirea șefilor de stat străini; Direcția de Informații Externe (DIE) și Direcția de Informații a Armatei (DIA, serviciul de spionaj militar al României); centrul național de comunicații cifrate cu conducerea celorlalte țări ale blocului sovietic, cu Pactul de la Varșovia, ambasadele României, precum și cu forțele sale armate și de securitate; Direcția a V-a din Ministerul de Interne, însărcinată cu paza și securitatea președintelui țării; Trupele de Securitate, care aveau misiunea să înăbușe în sânge orice încercare de lovitură de stat îndreptată împotriva lui Ceaușescu. Perspectiva acestei noi funcții a rupt digul nehotărârii – numai gândul unei asocieri și mai intime cu tiranul mă făcea să vomit. Ordinul ca DIE să-l asa-

sineze pe Noël Bernard – detaliat în prima mea carte, *Orizonturi roșii* – a fost picătura care a umplut paharul.

În 1978 știam că va fi greu să conving guvernele și opinia publică occidentală că adevăratul Ceaușescu era foarte diferit de cel pe care credeau că îl cunosc. Din 1972, DIE a fost angrenată, zi și noapte, într-o operație ultrasecretă, menită să convingă Washingtonul și cele mai importante capitale vest-europene că Ceaușescu era o nouă specie de marxist: un comunist naționalist, independent de Moscova, în care Occidentul putea să aibă deplină încredere. „Orizont“ a fost numele de cod pe care însuși Ceaușescu l-a dat acelei monumentale „operații de influență“, cum a fost numită în jargonul de spionaj, care antrenase peste o mie de ofițeri și agenți de informații externe ce au fost trimiși în Occident sub acoperirea de diplomați, reprezentanți comerciali, ziariști, profesori și preoți misionari. Țelul ei a fost să determine guvernele occidentale să sprijine politic, economic și financiar așa-zisa independență față de Moscova a lui Ceaușescu, spre a crea un precedent care să fie urmat de alți lideri din blocul sovietic.

În realitate, Ceaușescu voia să transforme România într-o feudă personală și să o pricopsească, fără voia ei, cu prima dinastie comunistă din istorie.

La șase ani după ce a lansat Operația „Orizont“, el a obținut aproape tot ce și-a dorit: încrederea șefilor de stat occidentali; miliarde de dolari în credite oferite de statele occidentale; tehnologii occidentale inaccesibile celorlalte țări comuniste; clauza națiunii celei mai favorizate.

În aprilie 1978 l-am însoțit pe Ceaușescu în cea de a treia și cea mai triumfătoare călătorie a sa la

Washington. Am pregătit acea vizită și am fost alături de el în timpul discuțiilor oficiale pe care le-a avut cu membrii marcanti ai administrației și ai Congresului Statelor Unite, având astfel ocazia să aud cu urechile mele osanalele ce i-au fost ridicate. Un marxist de tip nou! Un comunist independent! Singurul conducător din Europa de Est care a îndrăznit să sfideze Moscova!

Capacul l-a pus președintele Carter, care, într-un discurs public, l-a proclamat pe Ceaușescu „mare conducător național și internațional“, care „a adus un ne-
maipomenit progres României“.

Până la urmă, tot Ceaușescu m-a ajutat să-l pun în adevărata lumină. Într-o încercare disperată de a-și apăra „tronul“, la 13 aprilie 1989, el a declarat public că posedă tehnologia de fabricare a bombei atomice și a amenințat indirect că o va folosi spre a „proteja“ România socialistă de valul revoluționar care cuprinsese Europa de Est. Cartea mea, *Orizonturi roșii*, inițial primită cu răceală de presa americană, întrucât contrazicea portretul pe care Ceaușescu îl avea în Occident, a devenit dintr-odată un bestseller publicat în 18 țări. În numai câteva luni, guvernele și opinia publică vestice au realizat că tiranul lor favorit era în fond un criminal de drept comun, un traficant de droguri și de arme, un terorist internațional; că trâmbișata lui „independență“ era o grosolană înșelătorie; că politica lui externă – bazată pe spionaj, dezinformare, asasinat politic și furt de tehnologie vestică – nu putea duce decât la faliment moral și la ruina economiei; că România devenise țara cu cea mai mare rată a sinuciderilor din lume, din cauză că populația ei trăia

ca într-un clopot de sticlă, urmărită de ochii și urechile nesățioase ale unei armate invizibile de securiști, care îi înregistrau discuțiile, îi interceptau convorbirile telefonice, îi cenzurau scrisorile.

Ceașescu a cheltuit sume enorme ca să compromită *Orizonturi roșii* și să-i împiedice răspândirea. Amenințările cu moartea, articolele denigratoare, publicate în străinătate cu banii Securității, precum și procesele de „calomnie“ intentate după apariția cărții prin intermediul unor agenți plătiți din Occident sunt doar câteva dintre acțiunile sale disperate.

Odată însă eliberat, adevărul a fost greu de înăbușit. La 25 decembrie 1989, Ceaușescu și Elena au fost executați pentru genocid, în urma unui simulacru de proces ale cărui acuzații proveneau aproape cuvânt cu cuvânt din *Orizonturi roșii*. De la 1 ianuarie 1990, *Orizonturi roșii* a început să fie publicată în foileton de ziarul *Adevărul* (care în acea zi înlocuise *Scânteia*), cu mențiunea că această carte „a jucat un rol de necontestat“ în răsturnarea tiranului. În martie 1990 a fost publicată o nouă ediție, conținând stenograma procesului Ceaușescu, care probează că aproape tot actul de acuzare s-a bazat pe informațiile din carte.

La câteva zile după executarea lui Ceaușescu, fiica mea și soțul ei au putut, în fine, să părăsească România cu ajutorul eforturilor combinate ale noilor mei prieteni din guvernul Statelor Unite. Iubiții mei copii au aterizat pe aeroportul Dulles de lângă Washington, la 6 ianuarie 1990, împreună cu Frank Wolf, membru al Congresului SUA, care a plecat spre București în ziua de 1 ianuarie 1989. La reîntoarcerea în Washington, copiii mei au fost întâmpinați de presa și televiziunea

americană, ei fiind primii români care au sosit în Statele Unite după ce „Dracula“ și „Vampira“ lui fuseseră înlăturați de pe tron. Într-o singură săptămână, omul care fusese ridicat în slăvi ani în șir, pe toate meridianele Globului, a devenit simbolul tiraniei.

La ora aceea însă Occidentul, după ce l-a abandonat pe Ceaușescu, începuse să-și reverse dragostea asupra liderului care trona la Kremlin, Mihail Sergheevici Gorbaciov. Aproape toate guvernele vestice se uitau acum la Gorbaciov ca la un vizionar politic, convinse că teoria sa, care combina „valorile comuniste“ cu „democrația occidentală introdusă de la vârf“ și cu o „economie de piață centralizată“, va moderniza Uniunea Sovietică și o va face prosperă. Cartea lui Gorbaciov, *Perestroika. Gândire nouă pentru țara noastră și pentru restul lumii**, care a înlocuit cărțile lui Ceaușescu din vitrinele librăriilor occidentale, era acum considerată soluția de bază pentru destindere și stabilitate în lume.

Astăzi puțini își mai aduc aminte că Ceaușescu a fost răsfățatul Occidentului, iar politicienii occidentali sunt convinși că Gorbaciov poate fi considerat sofisticat doar în comparație cu Leonid Brejnev și alți dinozauri comuniști. Memoria politică contemporană pare a fi afectată din ce în ce mai mult de o „confortabilă“ maladie de tip Alzheimer, dar până și în cazurile cele mai grave ale acestei teribile boli, amintirile cele mai vechi dispar ultimele.

* Mikhail Gorbachev, *Perestroika: New Thinking for Our Country and the World*, Harper & Row, New York, 1987.